

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental.
Ea poate suferi modificări de formă.*

SECȚIA A DOUA

**CAUZA ELECTRONSERVICE-NORD S.A. v. REPUBLICA
MOLDOVA**

(Cererea nr. 12918/12)

HOTĂRÂRE
(Fond)

STRASBURG

2 iulie 2019

Prezenta hotărâre este definitivă, dar poate suferi modificări de formă.

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei hotărâri a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

În cauza Electronservice-Nord S.A. v. Republica Moldova,
Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-un
Comitet compus din:
Egidijus Kūris, *Președinte*,
Valeriu Grițco,
Darian Pavli, *judcători*,
și Hasan Bakırcı, *Grefier adjunct al Secției*,
Deliberând la 11 iunie 2019 în camera de consiliu,
Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 12918/12) *versus* Republica Moldova, depusă la Curte în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de către o companie înregistrată în Moldova, Electronservice-Nord S.A. („societatea reclamantă”), la 23 decembrie 2011.

2. Societatea reclamantă a fost reprezentată de către dna Pîrău, avocat în Chișinău. Guvernul moldovean („Guvernul”) a fost reprezentat de către agentul său, dl L. Apostol.

3. Societatea reclamantă a pretins, în special, că o hotărâre irevocabilă adoptată în favoarea sa fusese casată în urma unui proces abuziv de revizuire.

4. La 27 iunie 2012 cererea a fost comunicată Guvernului.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. În urma unui proces judiciar care s-a soldat cu o decizie definitivă a Curții de Apel Bălți din 8 decembrie 2009, societatea reclamantă a obținut o hotărâre irevocabilă care obliga Oficiul Cadastral să înregistreze pe numele său bunurile imobile privatizate de către aceasta în anii 1999 și 2004.

6. La o dată nespecificată, pârâtul în cadrul procesului a depus o cerere de revizuire a deciziei din 8 decembrie 2009, solicitând anularea acesteia, deoarece într-un raport de evaluare tehnică datat cu 25 mai 2009 se constatase că obiectele imobiliare respective nu se calificau ca bunuri imobile („cererea de revizuire”).

7. La 24 august 2010 Curtea de Apel Bălți a respins cererea de revizuire, motivând că informația conținută în raportul de evaluare tehnică din 25 mai

2009 nu se califica drept informație nouă și relevantă care nu putea fi obținută anterior pronunțării hotărârii irevocabile în această cauză.

8. La 22 decembrie 2010 Curtea Supremă a casat încheierea de mai sus și a dispus reexaminarea cererii de revizuire.

9. La 16 noiembrie 2011 Curtea de Apel Chișinău a reexaminat cererea de revizuire și a admis-o. Instanța s-a bazat pe alte motive decât cele invocate de către pârât la formularea cererii. În special, instanța s-a bazat pe o hotărâre de Guvern din 2005, în conformitate cu care bunurile disputate fuseseră transferate în gestiunea pârâtului. Instanța a casat decizia irevocabilă din 8 decembrie 2009 și a dispus rejudecarea cauzei.

10. La 16 august 2012, după examinarea fondului cauzei, Judecătoria Edineț a dat din nou câștig de cauză societății reclamante și a obligat Oficiul Cadastral să înregistreze unele bunuri imobile privatizate de către societatea reclamantă în anii 1999 și 2004 pe numele acesteia. Oficiul Cadastral a contestat această hotărâre prin depunerea apelului și procesul este încă pendinte.

II. DREPTUL INTERN PERTINENT

11. Prevederile relevante din Codul de procedură civilă referitoare la revizuirea hotărârilor irevocabile stabileau următoarele:

Articolul 449

„Revizuirea se declară în cazul în care:

...

(c) după emiterea hotărârii, s-au descoperit înscrisuri probatoare care au fost reținute de un participant la proces sau care nu au putut fi prezentate instanței într-o împrejurare ce nu depinde de voința participantului la proces;

....”

Articolul 450

„Cererea de revizuire se depune:

...

(d) în termen de trei luni din ziua în care s-a descoperit înscrisul respectiv – în cazurile prevăzute la articolul 449 (c);

....”

ÎN DREPT

I. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 6 § 1 DIN CONVENȚIE

12. Societatea reclamantă s-a plâns că anularea deciziei irevocabile pronunțate de către Curtea de Apel Bălți la 8 decembrie 2009 a fost injustă și a încălcat Articolul 6 § 1 din Convenție.

Partea relevantă a Articolului 6 § 1 prevede următoarele:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. ...”

A. Admisibilitatea

13. Curtea notează că plângerea în baza Articolului 6 nu este în mod vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 din Convenție. În continuare, Curtea notează că ea nu este inadmisibilă din niciun alt motiv. Prin urmare, plângerea trebuie declarată admisibilă.

B. Fondul

14. Societatea reclamantă a susținut că anularea deciziei din 8 decembrie 2009 a încălcat dreptul său la un proces echitabil garantat de către Articolul 6 din Convenție și că cererea de revizuire fusese de fapt un apel camuflat.

15. Guvernul a invocat că această cauză a fost soluționată, din moment ce Judecătoria Edineț a restabilit în mod efectiv, prin hotărârea din 16 august 2012, decizia casată. În mod subsidiar, Guvernul a susținut că revizuirea nu fusese un apel camuflat, ci un remediu utilizat în scopul corectării unei erori judiciare.

16. Curtea reiterează că dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil de către o instanță, așa cum este garantat de către Articolul 6 § 1 din Convenție, trebuie interpretat în lumina Preambulului Convenției, care, în partea sa relevantă, declară preeminența dreptului ca parte a patrimoniului comun al Statelor Contractante. Unul din aspectele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci când instanțele au dat o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (a se vedea *Brumărescu v. România* [MC], nr. 28342/95, § 61, CEDO 1999-VII, și *Roșca v. Moldova*, nr. 6267/02, § 24, 22 martie 2005).

17. Securitatea raporturilor juridice presupune respectarea principiului *res judicata* (a se vedea *Brumărescu*, pre-citată, § 62) – *id est* principiul caracterului irevocabil al hotărârilor. Acest principiu cere ca nicio parte să nu aibă dreptul să solicite revizuirea unei hotărâri irevocabile și obligatorii

doar cu scopul de a obține o reexaminare și o nouă determinare a cauzei. Competența instanțelor ierarhic superioare de revizuire trebuie exercitată pentru a corecta erorile judiciare și omisiunile justiției, dar nu pentru a efectua o nouă examinare. Revizuirea nu trebuie tratată ca un apel camuflat, iar simpla existență a două opinii cu privire aceeași chestiune nu este un temei de reexaminare. O derogare de la acest principiu este justificată doar atunci când este necesară, datorită unor circumstanțe esențiale și convingătoare (a se vedea *Roșca*, pre-citată, § 25).

18. Concluzia de mai sus în cauza *Roșca* a fost formulată în privința procedurii recursului în anulare, prin care Procuratura Generală putea solicita revizuirea unei hotărâri irevocabile cu care nu era de acord. Curtea a considerat că această procedură, deși posibilă în conformitate cu dreptul național, fusese incompatibilă cu Convenția, deoarece avea ca rezultat „pierderea” de către justițiabil a unei hotărâri irevocabile pronunțate în favoarea sa.

19. Cu referire la redeschiderea procedurii datorită unor circumstanțe recent descoperite, Curtea observă că această chestiune a fost examinată în cauza *Popov v. Moldova (nr. 2)* (nr. 19960/04, 6 decembrie 2005), unde a constatat o încălcare a Articolului 6 § 1 ca urmare a folosirii greșite a unei astfel de proceduri de revizuire. În acea cauză, Curtea a constatat că redeschiderea în sine nu a fost incompatibilă cu Convenția. Cu toate acestea, deciziile referitoare la revizuirea hotărârilor irevocabile trebuie luate în conformitate cu criteriile legale relevante, iar folosirea unei astfel de proceduri poate fi contrară Convenției, dacă rezultatul ei – „pierderea” hotărârii – este același ca și în cazul recursului în anulare. Principiile securității raporturilor juridice și preeminenței dreptului cer Curții să fie vigilentă în acest domeniu (a se vedea *Popov (nr. 2)*, pre-citată, § 46).

20. Curtea observă, în primul rând, că procesul redeschis este încă pendinte. Prin urmare, argumentul Guvernului, potrivit căruia cazul dat a fost soluționat, din moment ce Judecătoria Edineț a restabilit în mod efectiv decizia casată prin hotărârea din 16 august 2012, nu poate fi acceptat.

21. În continuare, Curtea notează că procedura de revizuire prevăzută de Articolul 449 din Codul de procedură civilă urmărește, într-adevăr, scopul corectării erorilor judiciare și a omisiunilor justiției. Sarcina Curții, ca și în cauza *Popov (nr. 2)*, este să determine dacă această procedură a fost aplicată într-o modalitate compatibilă cu Articolul 6 din Convenție și dacă a asigurat astfel respectarea principiului securității raporturilor juridice. În acest sens, Curtea trebuie să țină cont de faptul că este în primul rând responsabilitatea instanțelor naționale să interpreteze prevederile dreptului național (a se vedea *Waite și Kennedy v. Germania [MC]*, nr. 26083/94, § 54, CEDO 1999-I).

22. Curtea notează că, în conformitate cu Articolul 449 (c) din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova, procesul poate fi redeschis atunci când au fost descoperite fapte sau circumstanțe noi și esențiale care erau

necunoscute și nu puteau fi cunoscute anterior. Potrivit Articolului 450 din același Cod, cererea de revizuire poate fi depusă „în termen de trei luni din ziua când persoana interesată a luat cunoștință de circumstanțele sau faptele esențiale ale pricinii care nu i-au fost cunoscute anterior și nu i-au putut fi cunoscute”.

23. Încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2011 a menționat o hotărâre de Guvern din anul 2005 ca fiind motivul redeschiderii procedurii (a se vedea paragraful 9 de mai sus).

24. Curtea observă că încheierea Curții de Apel din 16 noiembrie 2011 nu include nicio mențiune cu privire la faptul dacă hotărârea Guvernului din 2005 conținea „informații” care nu puteau fi obținute anterior de către pârât. De asemenea, nu există nicio mențiune potrivit căreia pârâtul ar fi încercat anterior să obțină o astfel de „informație”, însă fără succes. În aceste circumstanțe, Curtea consideră că nu se poate afirma că hotărârea de Guvern din 2005 s-a calificat drept „fapte sau circumstanțe noi ... [care erau] necunoscute și nu puteau fi cunoscute anterior” de către părțile la proces.

25. În consecință, Curtea consideră că procedura respectivă de revizuire a fost, în esență, o încercare de rejudecare a cauzei cu privire la aspecte pe care Oficiul Cadastral ar fi putut să le invoce, dar, aparent, nu le-a invocat anterior. De fapt, aceasta a fost mai degrabă „un apel camuflat”, scopul căruia era să obțină o examinare nouă a problemei, decât o revizuire veritabilă, astfel cum este prevăzut în Articolele 449-453 din Codul de procedură civilă.

26. Prin acceptarea cererii de revizuire, Curtea de Apel a încălcat principiul securității raporturilor juridice și „dreptul la un proces echitabil” al societății reclamante, prevăzut de Articolul 6 § 1 din Convenție (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Roșca*, pre-citată, § 28). În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLULUI 1 DIN PROTOCOLUL NR. 1 LA CONVENȚIE

27. Societatea reclamantă a invocat că încheierea Curții de Apel Chișinău din 16 noiembrie 2011 a avut ca efect încălcarea dreptului său la respectarea bunurilor sale, garantat de către Articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție care, în partea relevantă, prevede:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional. ...”

A. Admisibilitate

28. Curtea notează că această plângere nu este în mod vădit nefondată în sensul Articolului 35 § 3 din Convenție. În continuare, Curtea notează că ea

nu este inadmisibilă din niciun alt motiv. Prin urmare, plângerea trebuie declarată admisibilă.

B. Fond

29. Guvernul a susținut că nu a existat o încălcare a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

30. Curtea reiterează că o creanță dobândită printr-o hotărâre judecătorească poate fi considerată un „bun” în sensul Articolului 1 din Protocolul nr. 1 (a se vedea, printre altele, *Burdov v. Rusia*, nr. 59498/00, § 40, CEDO 2002-III, și cauzele citate în aceasta). Mai mult, casarea unei astfel de hotărâri după ce ea a devenit definitivă și irevocabilă va constitui o ingerință în dreptul beneficiarului hotărârii la respectarea aceluși bun (a se vedea *Brumărescu*, pre-citată, § 74). Chiar și presupunând că o astfel de ingerință poate fi considerată ca servind interesului public, Curtea constată că în prezenta cauză ea nu a fost justificată, din moment ce nu a fost menținut un echilibru corect, iar reclamantul a trebuit să suporte o povară individuală și excesivă (a se compara cu *Brumărescu*, pre-citată, § 75-80).

31. Rezultă că a avut loc o încălcare a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

32. Articolul 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciul material

33. Reclamanta a pretins suma de 8682,21 de euro, care acoperă venitul ratat.

34. Guvernul a susținut, *inter alia*, că cererea reclamantei este neîntemeiată și a solicitat Curții să o respingă.

35. Curtea consideră că întrebarea referitoare la aplicarea Articolului 41 în privința prejudiciului material nu este pregătită pentru soluționare. Prin urmare, este necesar ca această chestiune să fie rezervată și să fie stabilită o procedură ulterioară, având în vedere posibilitatea încheierii unui acord între Guvernul moldovean și societatea reclamantă.

B. Prejudiciul moral

36. Societatea reclamantă a solicitat și 3000 de euro pentru prejudiciul moral.

37. Guvernul a susținut că pretenția este excesivă și a solicitat Curții să o respingă.

38. Având în vedere încălcările constatate mai sus, Curtea consideră că acordarea unei sume pentru prejudiciul moral este justificată în acest caz. Pronunțându-se în echitate, Curtea acordă societății reclamante 2000 de euro pentru prejudiciul moral.

C. Costuri și cheltuieli

39. De asemenea, societatea reclamantă a pretins 800 de euro pentru costurile și cheltuielile suportate în fața Curții.

40. Guvernul a contestat suma pretinsă de către societatea reclamantă și a solicitat Curții să o respingă.

41. Curtea reiterează că, pentru a include costurile și cheltuielile în suma acordată în baza Articolului 41 din Convenție, trebuie să se demonstreze că acestea au fost realmente și în mod necesar suportate, în limita unui quantum rezonabil (a se vedea, spre exemplu, *Mozer v. Republica Moldova și Rusia* [MC], nr. 11138/10, § 240, 23 februarie 2016). Ținând cont de toate circumstanțele relevante și de Articolul 60 § 2 din Regulamentul Curții, Curtea acordă întreaga sumă solicitată pentru costuri și cheltuieli.

D. Dobânda de întârziere

42. Curtea consideră oportun ca rata dobânzilor de întârziere să fie stabilită conform ratei dobânzii facilității de împrumut marginal practică de către Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Declară* cererea admisibilă;
2. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 6 § 1 din Convenție;
3. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție;
4. *Hotărăște*

(a) că Statul reclamat trebuie să achite societății reclamante, în decurs de trei luni, 2000 (două mii) de euro pentru prejudiciul moral, plus orice taxă care poate fi percepută, și 800 (opt sute) de euro pentru costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută;

(b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus și până la executarea hotărârii, se va achita o penalitate la sumele de mai sus, egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de către Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei puncte procentuale.

5. *Hotărăște* că întrebarea referitoare la aplicarea Articolului 41 din Convenție în privința prejudiciului material nu este gata de soluționare și, prin urmare:

(a) rezervă această chestiune;

(b) invită Guvernul moldovean și societatea reclamantă să prezinte, în decurs de trei luni, observațiile lor scrise cu privire la această chestiune și, în special, să notifice Curtea despre orice acord la care ei ar putea ajunge;

(c) rezervă procedura ulterioară și împuternicește președintele Camerei cu misiunea de a o stabili, în caz de necesitate;

6. *Respinge* restul pretențiilor societății reclamante referitoare la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și notificată în scris la 2 iulie 2019, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Hasan Bakırcı
Grefier adjunct

Egidijus Kūris
Președinte